

به کجا چنین شتابان؟

شهر، برای رفتن نیست. زندگی در شهر با ماندن و قدم زدن به وجود می‌آید. چه سرنوشتی است در راه رفتن که نخبگان طرفدار آن‌اند و توده مردم آن را می‌پسندند؟

زندگی پیاده، زمینه‌ساز رشد انسان است. سرعت کم، قدرت ادراک را بالا می‌برد. هیجان و اضطراب سرعت زیاد، مجال تأمل و دیدن دنیا را از انسان می‌گیرد. انسان، ابزاری نیست که تنها در مبدأ و مقصد به کار گرفته شود. مسیر حرکت انسان، سهم مهمی در ساخت اندیشه و روح او دارد. حل موانع سرعت در حرکت انسان در شهر مدرن خواسته تدبیرنشده‌ای است که خود را بر هر نوع برنامه‌ریزی و مدیریت تحمیل می‌کند. در دنیایی که حضور فرد برای استراحت در خانه و برای تولید اقتصادی در محل کار ضرورت دارد، انسان تابعی از هدف تولید خواهد بود. ابزاری که برای بیشترین بهره اقتصادی باید در کمترین زمان به خانه برسد تا از حداکثر استراحت بهره‌مند شود و بتواند در کوتاهترین زمان در محل کار حاضر شود و به انجام وظیفه بپردازد.

آمد و شد میان مقصدهای مختلف، بخش مهمی از فرایند رشد است که در برنامه‌ریزی‌ها به عنوان هزینه و ضرر سیستم به حساب می‌آید. در حالی که برنامه‌ریزی براساس توسعه فرصت‌های قدم‌زدن، نه تنها منافع جسمی و روحی مورد نیاز انسان را به همراه دارد، بلکه زمینه تعامل اجتماعی میان افراد در فرصت‌های پیش‌بینی نشده را فراهم می‌آورد. تعامل اجتماعی، بستر ضروری رشد روح انسانی است.

در نتیجه برنامه‌ریزی برای زندگی پیاده که آرامش و تعامل اجتماعی را درون خود دارد، به اقدامی ضروری در مدیریت شهری بدل می‌شود. برنامه شهرهای توسعه‌یافته برای گسترش محدوده‌های پیاده خود، از جمله لندن ۲۰۱۰ برای ساخت مرکز بزرگ پیاده شهری و خیابان‌های بزرگی که در شهرها به مسیرهای پیاده اختصاص پیدا می‌کنند، حاکی از درک اهمیت زندگی پیاده در شهرهای مدرن و مقابله با مسایل آن است. ویژه‌نامه حاضر که به مناسبت همایش بین‌المللی زندگی پیاده تهیه شده، مجموعه‌ای از ۱۲ طرح مرتبط با توسعه زندگی پیاده در شهرهای جهان است که با نگاهی تحلیلی معرفی شده‌اند. مهم‌ترین نکته در انتخاب طرح‌ها، معرفی رویکرد طراحان برای بهره‌گیری از ضعف‌های وضع موجود (بحران‌ها) برای ایجاد ظرفیت‌های جدید (فرصت‌ها) در زیست‌شهروندان بوده است.

تنوع فضاهایی که به فضای پیاده اختصاص یافتند و پیچیدگی مسایل آنها معیار دیگر انتخاب طرح‌های این ویژه‌نامه بود. بررسی دو نمونه داخلی از تلاش برای ساخت فضای پیاده نشان می‌دهد که تنزل مسئله تا حد کفسازی یا منع عبور سواره به تنهایی برای تأمین اهداف زندگی پیاده کفایت نمی‌کند.

سازمان زیباسازی شهر تهران با سرمایه‌گذاری در موضوع "زندگی پیاده در شهر" گام مهمی در راه توسعه فرهنگ زندگی شهری و راهنمایی مدیریت شهری برای حصول به شهر خوب و شهر سالم برداشته است. طرح‌های ارایه شده در این ویژه‌نامه محصول کار گروهی از پژوهشگران است که در مرکز پژوهشی هنر، معماری و شهرسازی نظر تحت نظارت آقایان دکتر «احمدعلی فرزین»، دکتر «سیدامیر منصوری» و خانم مهندس «آیدا آل هاشمی» به انجام رسیده است.

جمال کامیاب

دبیر کمیته مدیریت همایش